

บทที่ 5

บทสรุปและข้อเสนอแนะ

หลังจากที่ได้ศึกษาความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา วัตถุประสงค์ของการศึกษา สมมติฐานของการศึกษา แนวคิด วรรณกรรมและทฤษฎี รวมถึงความเชื่อของนักกฎหมายสำนักวิชาต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้องกับกระบวนการยุติธรรมทางอาญา เพื่อป้องกันและปรามปราบอาชญากรรม ภายใต้หลักนิติรัฐและหลักนิติธรรม โดยมีอำนาจตุลาการที่มีหน้าที่อำนวยความยุติธรรมและเป็นศูนย์กลางของการคุ้มครองสิทธิและเสรีภาพของประชาชน เหตุผลและความจำเป็นของการมีเจ้าพนักงานตำรวจศาล (Court Marshal) ในระบบศาลยุติธรรมไทย หลักการสากลตามอนุสัญญาสหประชาชาติและกฎหมายระหว่างประเทศ ซึ่งประเทศไทยเป็นรัฐภาคีสมาชิก รวมถึงกฎหมายต่างประเทศ ทั้งในประเทศที่ใช้ระบบจารีตประเพณี (Common Law) และประเทศที่ใช้ระบบลายลักษณ์อักษร (Civil Law) อย่างประเทศสหรัฐอเมริกา ประเทศอังกฤษและเครือรัฐออสเตรเลีย ที่เกี่ยวข้องกับการคุ้มครองพยานบุคคลในคดีอาญาในบริเวณศาล การออกข้อกำหนดใด ๆ เพื่อระงับเหตุความไม่สงบเรียบร้อยภายในบริเวณศาล และการบังคับบริบททรัพย์สินของผู้กระทำความผิดในบริเวณศาล หน้าที่และอำนาจของเจ้าพนักงานตำรวจศาล ตามพระราชบัญญัติเจ้าพนักงานตำรวจศาล พ.ศ. 2562 และได้วิเคราะห์ปัญหามาตรการพิเศษเกี่ยวกับบทบาทหน้าที่ของเจ้าพนักงานตำรวจศาล ด้านการคุ้มครองพยานบุคคลในคดีอาญาในบริเวณศาล การออกข้อกำหนดใด ๆ เพื่อระงับเหตุความไม่สงบเรียบร้อยภายในบริเวณศาล และการบังคับบริบททรัพย์สินของผู้กระทำความผิดในบริเวณศาล ตามพระราชบัญญัติเจ้าพนักงานตำรวจศาล พ.ศ. 2562 แล้ว นั้น

ในบทสุดท้ายนี้ ผู้วิจัยจะได้สรุปปัญหามาตรการพิเศษเกี่ยวกับบทบาทหน้าที่ของเจ้าพนักงานตำรวจศาล ด้านการคุ้มครองพยานบุคคล ในคดีอาญาในบริเวณศาล การออกข้อกำหนดใด ๆ เพื่อระงับเหตุความไม่สงบเรียบร้อยภายในบริเวณศาล และการบังคับบริบททรัพย์สินของผู้กระทำความผิดในบริเวณศาล ตามพระราชบัญญัติเจ้าพนักงานตำรวจศาล พ.ศ. 2562 โดยมีรายละเอียดดังนี้

5.1 บทสรุป

ผู้พิพากษามีหน้าที่พิจารณาพิพากษาอรรถคดีต่าง ๆ ที่คู่ความพิพาทกัน ไม่ว่าจะเป็นข้อพิพาททางแพ่งหรือทางอาญา ผู้พิพากษาเป็นศูนย์กลางของการคุ้มครองสิทธิมนุษยชนและเสรีภาพของประชาชน ผู้พิพากษามีบทบาทสำคัญในการให้ความเยียวยาแก่ผู้ที่ถูกละเมิดสิทธิ พร้อมทั้งนำผู้ที่กระทำความผิดเข้าสู่กระบวนการยุติธรรม ผู้พิพากษาต้องสร้างหลักประกันว่า ผู้ที่กระทำความผิดได้รับความคุ้มครองว่าเป็นผู้บริสุทธิ์จนกว่าศาลจะมีคำตัดสินว่าเป็นผู้กระทำความผิด ผู้พิพากษาจึงทำหน้าที่ถ่วงดุลและคานอำนาจจากฝ่ายบริหารและฝ่ายนิติบัญญัติ เพื่อให้มีหลักประกันว่าได้ดำเนินการตามหลักกฎหมายว่าด้วยเรื่องสิทธิมนุษยชนและหลักนิติธรรม การที่ผู้พิพากษาเป็นอิสระและมีความเที่ยงธรรม จึงเป็นความมุ่งหมายของอารยประเทศ จึงมีความพยายามหรือรับรองให้ศาลมีความเป็นอิสระอย่างแท้จริง และจะต้องได้รับความคุ้มครองทางกฎหมายและทางปฏิบัติจากการถูกทำร้ายและการคุกคามข่มขู่ใด ๆ จากการทำหน้าที่พิจารณาพิพากษาคดีด้วย

ในสภาพสังคมปัจจุบันมีสถานการณ์อันอาจกระทบต่อการปฏิบัติหน้าที่ของผู้พิพากษาในการพิจารณาพิพากษาคดีเพื่ออำนวยความยุติธรรมให้กับคู่ความผู้มีอรรถคดีหรือผู้มีส่วนได้เสียในคดี และมีกรณีผู้ต้องหาหรือจำเลยที่ได้รับการปล่อยชั่วคราวโดยศาลแล้วหลบหนีหรือจะหลบหนีรวมทั้งผู้ที่ไม่ปฏิบัติตามหมายเรียกหรือคำสั่งศาลซึ่งศาลได้ออกหมายจับแล้วแต่ยังไม่สามารถจับกุมได้ทำให้การพิจารณาพิพากษาคดีล่าช้า อาจทำให้ผู้กระทำความผิดไม่ได้รับการลงโทษ สถานการณ์ดังกล่าวเกิดจากการที่ไม่มีบุคลากรของศาลที่มีฐานะเป็นพนักงานฝ่ายปกครองหรือตำรวจในการรักษาความปลอดภัยและรักษาความสงบเรียบร้อย รวมถึงดำเนินการตามมาตรการต่าง ๆ เพื่อให้เกิดประสิทธิภาพในการจับกุมผู้ต้องหาและจำเลย

ดังนั้น เพื่อเป็นการสนับสนุนการพิจารณาพิพากษาคดีของศาลยุติธรรมให้เป็นไปอย่างมีประสิทธิภาพ รวดเร็ว และอำนวยความยุติธรรมให้กับคู่ความผู้มีอรรถคดีหรือผู้มีส่วนได้เสียในคดี การบังคับตามผลของคำพิพากษา มีมาตรฐานการรักษาความปลอดภัยในพื้นที่บริเวณศาลที่มีประสิทธิภาพ และยกระดับมาตรฐานการป้องกันและรักษาความปลอดภัยแก่ผู้พิพากษาได้อย่างเหมาะสม สำนักงานศาลยุติธรรมจึงได้ประกาศใช้พระราชบัญญัติเจ้าพนักงานตำรวจศาล พ.ศ. 2562 กำหนดให้มีตำแหน่งเจ้าพนักงานตำรวจศาลและตามบทบัญญัติมาตรา 5 ได้กำหนดบทบาทของเจ้าพนักงานตำรวจศาลให้มีหน้าที่และอำนาจดำเนินการเกี่ยวกับรักษาความสงบเรียบร้อยและรักษาความปลอดภัยบุคคลและทรัพย์สินในบริเวณศาลดำเนินการป้องกันและปราบปรามการกระทำความผิดในบริเวณศาล รักษาความปลอดภัยและคุ้มครองข้าราชการฝ่ายตุลาการศาลยุติธรรมตามกฎหมายว่าด้วยระเบียบข้าราชการฝ่ายตุลาการศาลยุติธรรม พนักงานและลูกจ้างของศาลและสำนักงาน

ศาลยุติธรรม ซึ่งกระทำการตามหน้าที่ หรือเพราะเหตุที่จะกระทำหรือได้กระทำการตามหน้าที่ รวมทั้งอาคารสถานที่ และทรัพย์สินของศาลและสำนักงานศาลยุติธรรม ปฏิบัติตามคำสั่งศาลในการแจ้งให้พนักงานฝ่ายปกครองหรือตำรวจจับผู้ต้องหาหรือจำเลยที่ได้รับการปล่อยชั่วคราวโดยศาลแล้วหนีหรือจะหลบหนี หรือถ้ามีเหตุจำเป็นที่ไม่สามารถขอความช่วยเหลือพนักงานฝ่ายปกครองหรือตำรวจได้ทันทั่วถึง ก็ให้มีอำนาจจับผู้ต้องหาหรือจำเลยนั้นได้ และเมื่อจับได้แล้วให้นำผู้ถูกจับไปยังศาลโดยเร็ว และเมื่อศาลได้ออกหมายจับผู้ที่ไม่ปฏิบัติตามหมายเรียกหรือคำสั่งศาล ให้ศาลมีคำสั่งตั้งเจ้าพนักงานตำรวจศาลเป็นผู้จัดการตามหมายจับและหากศาลเห็นสมควรศาลอาจให้พนักงานฝ่ายปกครองหรือตำรวจเป็นผู้จัดการตามหมายจับด้วย โดยมีเจ้าพนักงานตำรวจศาลเป็นผู้สนับสนุนก็ได้

พระราชบัญญัติเจ้าพนักงานตำรวจศาล พ.ศ. 2562 มาตรา 5 กำหนดให้เจ้าพนักงานตำรวจศาลมีหน้าที่และอำนาจดังต่อไปนี้

- 1) ดำเนินการเกี่ยวกับรักษาความสงบเรียบร้อยและรักษาความปลอดภัยบุคคลและทรัพย์สินในบริเวณศาล
- 2) ดำเนินการป้องกันและปราบปรามการกระทำความผิดในบริเวณศาล
- 3) รักษาความปลอดภัยและคุ้มครองข้าราชการฝ่ายตุลาการศาลยุติธรรมตามกฎหมายว่าด้วยระเบียบข้าราชการฝ่ายตุลาการศาลยุติธรรม พนักงานและลูกจ้างของศาลและสำนักงานศาลยุติธรรม ซึ่งกระทำการตามหน้าที่ หรือเพราะเหตุที่จะกระทำ หรือได้กระทำการตามหน้าที่ รวมทั้งอาคารสถานที่ และทรัพย์สินของศาลและสำนักงานศาลยุติธรรม
- 4) ปฏิบัติตามคำสั่งศาลในการแจ้งให้พนักงานฝ่ายปกครองหรือตำรวจจับผู้ต้องหาหรือจำเลยที่ได้รับการปล่อยชั่วคราวโดยศาลแล้วหนีหรือจะหลบหนี หรือถ้ามีเหตุจำเป็นที่ไม่สามารถขอความช่วยเหลือพนักงานฝ่ายปกครองหรือตำรวจได้ทันทั่วถึง ก็ให้มีอำนาจจับผู้ต้องหาหรือจำเลยนั้นได้ และเมื่อจับได้แล้วให้นำผู้ถูกจับไปยังศาลโดยเร็ว
- 5) เมื่อศาลได้ออกหมายจับผู้ที่ไม่ปฏิบัติตามหมายเรียกหรือคำสั่งศาล ให้ศาลมีคำสั่งตั้งเจ้าพนักงานตำรวจศาลเป็นผู้จัดการตามหมายจับ และหากศาลเห็นสมควร ศาลอาจให้พนักงานฝ่ายปกครองหรือตำรวจเป็นผู้จัดการตามหมายจับด้วย โดยมีเจ้าพนักงานตำรวจศาลเป็นผู้สนับสนุนก็ได้

จากการศึกษาพระราชบัญญัติเจ้าพนักงานตำรวจศาล พ.ศ. 2562 ได้กำหนดให้เจ้าพนักงานตำรวจศาลมีฐานะเป็นเจ้าพนักงานฝ่ายปกครองหรือตำรวจ มีหน้าที่ในการรักษาความสงบเรียบร้อยรักษาความปลอดภัยแก่ข้าราชการฝ่ายตุลาการศาลยุติธรรม บุคลากร ทรัพย์สิน และอาคารสถานที่ของศาลและสำนักงานศาลยุติธรรม รวมถึงอำนวยความสะดวกสนับสนุนและเสริมสร้าง

ประสิทธิภาพในการจับกุมผู้ต้องหาหรือจำเลย กรณีที่ได้รับการปล่อยชั่วคราวโดยศาลแล้วหลบหนี หรือจะหลบหนี ตลอดจนผู้ที่ไม่ปฏิบัติตามหมายเรียกหรือคำสั่งศาลซึ่งออกหมายจับแล้วแต่ยังไม่สามารถจับกุมได้ แต่ในทางปฏิบัติแล้ว เจ้าพนักงานตำรวจศาลเป็นตำแหน่งมีรูปแบบการปฏิบัติงานที่มีลักษณะพิเศษที่เกี่ยวข้องกับความมั่นคง ความปลอดภัยและสร้างความน่าเชื่อมั่นแก่ผู้พิพากษา บุคลากรที่เกี่ยวข้องกับกระบวนการยุติธรรม รวมทั้งประชาชนผู้มาติดต่อราชการศาล แต่หน้าที่และอำนาจดังกล่าวของเจ้าพนักงานตำรวจศาลยังไม่ครอบคลุมทุกขั้นตอนในกระบวนการยุติธรรม ดังนั้น เจ้าพนักงานตำรวจศาลจึงต้องมีอำนาจในการออกมาตรการพิเศษคุ้มครองพยานบุคคลในคดีอาญาในบริเวณศาล การออกข้อกำหนดใด ๆ เพื่อระงับเหตุความไม่สงบเรียบร้อยภายในบริเวณศาล และการบังคับทรัพย์สินของผู้กระทำความผิดในบริเวณศาล ทั้งนี้ เพื่อให้เจ้าพนักงานตำรวจศาลมีอำนาจครอบคลุมในทุกขั้นตอนของกระบวนการยุติธรรม และทัดเทียมกับต่างประเทศด้วย รายละเอียดต่าง ๆ มีดังนี้

ประการที่หนึ่ง การคุ้มครองพยานบุคคลในคดีอาญาในบริเวณศาล นั้น เนื่องจากคดีอาญาเป็นคดีที่ต้องค้นหาความจริงด้วยการพิสูจน์ข้อเท็จจริงจากประจักษ์พยานหลักฐานต่าง ๆ ในคดี โดยเฉพาะอย่างยิ่งคำให้การของพยานบุคคลในบางคดีผู้กระทำความผิดเป็นผู้มีอิทธิพลพยานบุคคลที่จะมาเบิกความต่อศาลอาจจะไม่กล้ามาเบิกความต่อศาล เพราะเกรงกลัวอิทธิพลและกลัวว่าจะเกิดภัยอันตรายในชีวิตและทรัพย์สินของตนเอง พยานบุคคลถือเป็นส่วนสำคัญในกระบวนการยุติธรรม เพราะการพิจารณาพิพากษาลงโทษผู้กระทำความผิด ศาลจะพิจารณาจากคำเบิกความหรือถ้อยคำของพยานหรือพิจารณาจากน้ำหนักความน่าเชื่อถือที่พยานได้ให้การไว้เป็นสำคัญ ตามสุภาษิตกฎหมายที่ว่า “ไม่มีพยานก็ไม่มีข้อเท็จจริงที่จะเป็นตัวกำหนดข้อกล่าวหา” รัฐธรรมนูญจึงกำหนดให้รัฐมีหน้าที่คุ้มครองพยานในคดีอาญาให้ได้รับความปลอดภัย ดังนั้น พยานบุคคลจะต้องได้รับการคุ้มครองจากหน่วยงานของรัฐที่มีหน้าที่พิจารณาพิพากษาคดี เพื่ออำนวยความสะดวกแก่ผู้มีบรรทัดและรักษาความปลอดภัยในชีวิตและทรัพย์สินและจะต้องสร้างความมั่นใจให้กับพยานบุคคลที่จะมาเบิกความต่อศาล

เมื่อพระราชบัญญัติเจ้าพนักงานตำรวจศาล พ.ศ. 2562 กฎหมายไม่ได้ระบุว่าเจ้าพนักงานตำรวจศาลมีหน้าที่คุ้มครองพยานบุคคลที่มาเบิกความหรือให้การต่อศาลในคดีอาญาด้วย ดังนั้น เพื่อให้บุคคลที่จะมาเป็นพยานเบิกความหรือให้การต่อศาลในคดีอาญา มีความเชื่อมั่นในความปลอดภัยในชีวิตและทรัพย์สิน พยานบุคคลจะต้องได้รับการคุ้มครองจากสำนักงานศาลยุติธรรม ซึ่งเป็นหน่วยงานของรัฐที่มีหน้าที่พิจารณาพิพากษาคดี

ผู้วิจัยจึงเสนอเพิ่มเติมพระราชบัญญัติเจ้าพนักงานตำรวจศาล พ.ศ. 2562 ให้เจ้าพนักงานตำรวจศาลมีหน้าที่คุ้มครองพยานบุคคลที่มาเบิกความหรือให้การต่อศาลในคดีอาญา

ภายในบริเวณศาล โดยมีวัตถุประสงค์เพื่ออำนวยความสะดวกแก่ผู้มีอรรถคดีและรักษาความปลอดภัยในชีวิตและทรัพย์สิน และสร้างความมั่นใจให้กับพยานบุคคลที่จะมาเบิกความต่อศาล การป้องกันหรือหลีกเลี่ยงไม่ให้มีการคุกคามพยานบุคคล การพิจารณาลงโทษผู้กระทำการคุกคามพยานบุคคล ตลอดจนการปฏิบัติต่อพยานบุคคลอย่างเหมาะสมในบริเวณศาลตามสิทธิและเสรีภาพที่บัญญัติไว้รัฐธรรมนูญ

ประการที่สอง การออกข้อกำหนดใด ๆ เพื่อระงับเหตุความไม่สงบเรียบร้อยภายในบริเวณศาลที่เกิดขึ้นเฉพาะหน้า หรือได้รับแจ้ง หรือได้รับรายงาน หรือมีการข่าวว่า จะมีเหตุความไม่สงบเรียบร้อยภายในบริเวณศาล อาทิ พบบุคคลพกอาวุธปืนหรือวัตถุต้องห้ามต่าง ๆ หรือพบบุคคลที่มีพฤติกรรมขัดขวางหรือก่อกวนการพิจารณาคดี คุ่มคาม หรือมีแนวโน้มที่จะสร้างความหวาดกลัวในบริเวณศาล แต่เจ้าพนักงานตำรวจศาลไม่สามารถออกข้อกำหนดใด ๆ เพื่อระงับเหตุความไม่สงบเรียบร้อยที่เกิดขึ้นเฉพาะหน้าในบริเวณศาลได้ แม้ประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความแพ่ง มาตรา 30 – มาตรา 33 จะมีบทบัญญัติความผิดฐานละเมิดอำนาจศาลแต่ก็เป็นอำนาจ โดยเฉพาะของศาลในการออกข้อกำหนดต่อเหตุการณ์ที่เกิดขึ้นต่อหน้าศาลเท่านั้น เจ้าพนักงานตำรวจศาลไม่สามารถใช้อำนาจในการออกข้อกำหนดหรือคำสั่งใด ๆ แทนศาลได้ อีกทั้งการออกข้อกำหนดเพื่อระงับเหตุความไม่สงบเรียบร้อยภายในบริเวณศาลเป็นการจำกัดสิทธิเสรีภาพของประชาชนตามรัฐธรรมนูญ จะกระทำได้อีกต่อเมื่อมีข้อยกเว้น ให้กระทำได้แต่ต้องอาศัยบทบัญญัติของกฎหมายเท่านั้น ส่วนการพิจารณาว่าการกระทำใดเป็นความผิดฐานประพฤติดนไม่เรียบร้อยภายในบริเวณศาล ซึ่งเป็นความผิดฐานละเมิดอำนาจศาล แต่ก็เป็นอำนาจของศาลโดยตรง

เมื่อพิจารณาพระราชบัญญัติเจ้าพนักงานตำรวจศาล พ.ศ. 2562 กฎหมายไม่ได้ให้อำนาจเจ้าพนักงานตำรวจศาลออกข้อกำหนดหรือคำสั่งใด ๆ แทนศาลได้ ดังนั้น กรณีที่เจ้าพนักงานตำรวจศาลได้รับแจ้งหรือได้รับรายงานหรือมีการข่าวว่า มีบุคคลน่าจะพกอาวุธปืนหรือวัตถุต้องห้ามต่าง ๆ หรือน่าจะมีพฤติกรรมขัดขวาง หรือก่อกวนการพิจารณาคดี คุ่มคามหรือมีแนวโน้มที่จะสร้างความหวาดกลัวในบริเวณศาล อันเป็นความผิดฐานละเมิดอำนาจศาล ตามประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความแพ่ง มาตรา 30 – มาตรา 33 ซึ่งเป็นอำนาจเด็ดขาดของศาลโดยเฉพาะ ในการออกข้อกำหนดต่อเหตุการณ์ที่เกิดขึ้นต่อหน้าศาลเท่านั้น เจ้าพนักงานตำรวจศาลไม่สามารถใช้อำนาจในการออกข้อกำหนดหรือคำสั่งใด ๆ แทนศาลได้ ด้วยเหตุนี้ เจ้าพนักงานตำรวจศาล จึงต้องมีอำนาจออกข้อกำหนดหรือคำสั่งใด ๆ ได้ เพื่อป้องกันและปราบปรามการกระทำความผิดในบริเวณศาล และรักษาความปลอดภัยและคุ้มครองข้าราชการฝ่ายตุลาการศาลยุติธรรม

ผู้วิจัยจึงเสนอเพิ่มเติมพระราชบัญญัติเจ้าพนักงานตำรวจศาล พ.ศ. 2562 ให้เจ้าพนักงานตำรวจศาลสามารถออกข้อกำหนดใด ๆ เพื่อระงับเหตุความไม่สงบเรียบร้อยภายในบริเวณ

ศาลได้ เพื่อป้องกันและปราบปรามการกระทำความผิดในบริเวณศาล และรักษาความปลอดภัยและคุ้มครองข้าราชการฝ่ายตุลาการศาลยุติธรรม

ประการที่สาม การบังคับรับทรัพย์สินของผู้กระทำความผิด นั้น เนื่องจากประมวลกฎหมายอาญา มาตรา 32 – มาตรา 34 ได้บัญญัติเรื่องทรัพย์สินไว้ โดยทรัพย์สินนั้นต้องเป็นทรัพย์สินที่ทำหรือมีไว้เป็นความผิดหรือทรัพย์สินที่ได้ให้เพื่อจูงใจให้กระทำความผิด และเป็นคุณพินิจของศาลที่สั่งให้ริบตามกฎหมาย แต่พระราชบัญญัติเจ้าพนักงานตำรวจศาล พ.ศ. 2562 ไม่ได้ให้อำนาจเจ้าพนักงานตำรวจศาลที่จะริบทรัพย์สินของผู้กระทำความผิด

เมื่อพิจารณาพระราชบัญญัติเจ้าพนักงานตำรวจศาล พ.ศ. 2562 กฎหมายไม่ได้ให้อำนาจเจ้าพนักงานตำรวจศาลริบทรัพย์สินของผู้กระทำความผิดในบริเวณศาลได้ หากเจ้าพนักงานตำรวจศาลพบว่าบุคคลมีทรัพย์สินที่ทำหรือมีไว้เป็นความผิดหรือทรัพย์สินที่ได้ให้เพื่อจูงใจให้กระทำความผิด เจ้าพนักงานตำรวจศาลต้องยื่นคำร้องต่อศาลเพื่อขอให้ศาลมีคำสั่งริบทรัพย์สิน จึงจะมีอำนาจริบทรัพย์สินนั้นได้ ดังนั้น เพื่อเป็นการป้องกันและปราบปรามการกระทำความผิดในบริเวณศาล และรักษาความปลอดภัยและคุ้มครองข้าราชการฝ่ายตุลาการศาลยุติธรรมเจ้าพนักงานตำรวจศาลจึงต้องมีอำนาจริบทรัพย์สินที่ทำหรือมีไว้เป็นความผิดหรือทรัพย์สินที่ได้ให้เพื่อจูงใจให้กระทำความผิดในบริเวณศาลได้ และมีอำนาจใช้ดุลพินิจพิจารณาว่าจะส่งมอบทรัพย์สินที่ริบไว้คืนคืนแก่ผู้กระทำความผิดหรือไม่ หรือจะต้องดำเนินการตามกฎหมายต่อไป หากการกระทำเช่นนั้นอาจเป็นความผิดทางอาญา

ผู้วิจัยจึงเสนอเพิ่มเติมพระราชบัญญัติเจ้าพนักงานตำรวจศาล พ.ศ. 2562 ให้เจ้าพนักงานตำรวจศาลมีอำนาจริบทรัพย์สินที่ทำหรือมีไว้เป็นความผิดหรือทรัพย์สินที่ได้ให้เพื่อจูงใจให้กระทำความผิดในบริเวณศาลได้ และมีอำนาจใช้ดุลพินิจพิจารณาว่าจะส่งมอบทรัพย์สินที่ริบไว้คืนคืนแก่ผู้กระทำความผิดหรือไม่ หรือจะต้องดำเนินการตามกฎหมายต่อไป หากการกระทำเช่นนั้นอาจเป็นความผิดทางอาญา

5.2 ข้อเสนอแนะ

จากที่ได้วิเคราะห์ปัญหามาตรการพิเศษเกี่ยวกับบทบาทหน้าที่ของเจ้าพนักงานตำรวจศาลด้านการออกมาตรการพิเศษเพื่อคุ้มครองพยานบุคคลในคดีอาญาในบริเวณศาล การออกข้อกำหนดใด ๆ เพื่อระงับเหตุความไม่สงบเรียบร้อยภายในบริเวณศาล และการบังคับรับทรัพย์สินของผู้กระทำความผิดในบริเวณศาล ผู้วิจัยจึงได้แนวทางในการแก้ไขเพิ่มเติมพระราชบัญญัติเจ้าพนักงานตำรวจศาล พ.ศ. 2562 เกี่ยวกับการคุ้มครองพยานบุคคลในคดีอาญาในบริเวณศาล การออก

ข้อกำหนดใด ๆ เพื่อระงับเหตุความไม่สงบเรียบร้อยภายในบริเวณศาล และการบังคับทรัพย์สินของผู้กระทำความผิดในบริเวณศาล ดังนี้

ประการที่หนึ่ง การคุ้มครองพยานบุคคลในคดีอาญาในบริเวณศาล

เพื่อให้บุคคลที่จะมาเป็นพยานเบิกความหรือให้การต่อศาลในคดีอาญาในบริเวณศาล มีความเชื่อมั่นในความปลอดภัยในชีวิตและทรัพย์สิน พยานบุคคลจะต้องได้รับการคุ้มครองจากสำนักงานศาลยุติธรรม ซึ่งเป็นหน่วยงานของรัฐ ที่มีหน้าที่พิจารณาพิพากษาคดี และสร้างความมั่นใจให้กับพยานบุคคลที่จะมาเบิกความต่อศาล การป้องกันหรือหลีกเลี่ยงไม่ให้มีการคุกคามพยานบุคคล การพิจารณาลงโทษผู้กระทำการคุกคามพยานบุคคล ตลอดจน การปฏิบัติต่อพยานบุคคลอย่างเหมาะสมในบริเวณศาล ตามสิทธิและเสรีภาพที่บัญญัติไว้รัฐธรรมนูญผู้วิจัยจึงเสนอเพิ่มเติมพระราชบัญญัติเจ้าพนักงานตำรวจศาล พ.ศ. 2562 ดังนี้

“มาตรา 5 เจ้าพนักงานตำรวจศาลมีหน้าที่และอำนาจดังต่อไปนี้

1) ดำเนินการเกี่ยวกับรักษาความสงบเรียบร้อยและรักษาความปลอดภัยบุคคลและทรัพย์สินในบริเวณศาล

2) ดำเนินการป้องกันและปราบปรามการกระทำความผิดในบริเวณศาล

3) รักษาความปลอดภัยและคุ้มครองข้าราชการฝ่ายตุลาการศาลยุติธรรมตามกฎหมาย ว่าด้วยระเบียบข้าราชการฝ่ายตุลาการศาลยุติธรรม พนักงานและลูกจ้างของศาลและสำนักงานศาลยุติธรรม ซึ่งกระทำการตามหน้าที่ หรือเพราะเหตุที่จะกระทำ หรือได้กระทำการตามหน้าที่ รวมทั้งอาคารสถานที่ และทรัพย์สินของศาลและสำนักงานศาลยุติธรรม

4) ปฏิบัติตามคำสั่งศาลในการแจ้งให้พนักงานฝ่ายปกครองหรือตำรวจจับผู้ต้องหาหรือจำเลยที่ได้รับการปล่อยชั่วคราวโดยศาลแล้วหนีหรือจะหลบหนี หรือถ้ามีเหตุจำเป็นที่ไม่สามารถขอความช่วยเหลือพนักงานฝ่ายปกครองหรือตำรวจได้ทันท่วงที ก็ให้มีอำนาจจับผู้ต้องหาหรือจำเลยนั้นได้ และเมื่อจับได้แล้วให้นำผู้ถูกจับไปยังศาลโดยเร็ว

5) เมื่อศาลได้ออกหมายจับผู้ที่ไม่ปฏิบัติตามหมายเรียกหรือคำสั่งศาล ให้ศาลมีคำสั่งตั้งเจ้าพนักงานตำรวจศาลเป็นผู้จัดการตามหมายจับ และหากศาลเห็นสมควร ศาลอาจให้พนักงานฝ่ายปกครองหรือตำรวจเป็นผู้จัดการตามหมายจับด้วย โดยมีเจ้าพนักงานตำรวจศาลเป็นผู้สนับสนุนก็ได้

6) มีหน้าที่คุ้มครองพยานบุคคล ที่มาเบิกความหรือให้การต่อศาลในคดีอาญาภายในบริเวณศาล”

ทั้งนี้ ผู้วิจัยได้นำมาตรการคุ้มครองพยานบุคคลในคดีอาญาของประเทศสหรัฐอเมริกา ตามกฎหมาย United States Code เป็นแนวทางในการแก้ไข เพิ่มเติมพระราชบัญญัติเจ้าพนักงาน ตำรวจศาล พ.ศ. 2562

ประการที่สอง การออกข้อกำหนดใด ๆ เพื่อระงับเหตุความไม่สงบเรียบร้อยภายใน บริเวณศาล

กรณีที่เจ้าพนักงานตำรวจศาลได้รับแจ้งหรือได้รับรายงานหรือมีการข่าวว่า มีบุคคล น่าจะพกอาวุธปืนหรือวัตถุต้องห้ามต่าง ๆ หรือน่าจะมีพฤติกรรมขัดขวางหรือก่อกวนการพิจารณา คดี ความหรือมีแนวโน้มที่จะสร้างความหวาดกลัวในบริเวณศาล เจ้าพนักงานตำรวจศาลจึงต้องมี อำนาจออกข้อกำหนดหรือคำสั่งใด ๆ ได้เพื่อป้องกันและปราบปรามการกระทำความผิดในบริเวณ ศาล และรักษาความปลอดภัยและคุ้มครองข้าราชการฝ่ายตุลาการศาลยุติธรรม ผู้วิจัยจึงเสนอ เพิ่มเติมพระราชบัญญัติเจ้าพนักงานตำรวจศาล พ.ศ. 2562 ดังนี้

“มาตรา 5 เจ้าพนักงานตำรวจศาลมีหน้าที่และอำนาจ ดังต่อไปนี้

1) ดำเนินการเกี่ยวกับรักษาความสงบเรียบร้อยและรักษาความปลอดภัยบุคคล และทรัพย์สินในบริเวณศาล

2) ดำเนินการป้องกันและปราบปรามการกระทำความผิดในบริเวณศาล

3) รักษาความปลอดภัยและคุ้มครองข้าราชการฝ่ายตุลาการศาลยุติธรรม ตาม กฎหมาย ว่าด้วยระเบียบข้าราชการฝ่ายตุลาการศาลยุติธรรม พนักงานและลูกจ้างของศาลและ สำนักงานศาลยุติธรรม ซึ่งกระทำการตามหน้าที่ หรือเพราะเหตุที่จะกระทำ หรือได้กระทำการตาม หน้าที่ รวมทั้งอาคารสถานที่ และทรัพย์สินของศาลและสำนักงานศาลยุติธรรม

4) ปฏิบัติตามคำสั่งศาลในการแจ้งให้พนักงานฝ่ายปกครองหรือตำรวจจับ ผู้ต้องหาหรือจำเลยที่ได้รับการปล่อยชั่วคราวโดยศาลแล้วหนีหรือจะหลบหนี หรือถ้ามีเหตุจำเป็นที่ ไม่สามารถขอความช่วยเหลือพนักงานฝ่ายปกครองหรือตำรวจได้ทันทั่วถึง ก็ให้มีอำนาจจับ ผู้ต้องหาหรือจำเลยนั้นได้ และเมื่อจับได้แล้วให้นำผู้ถูกจับไปยังศาลโดยเร็ว

5) เมื่อศาลได้ออกหมายจับผู้ที่ไม่ปฏิบัติตามหมายเรียกหรือคำสั่งศาล ให้ศาลมี คำสั่งตั้งเจ้าพนักงานตำรวจศาลเป็นผู้จัดการตามหมายจับ และหากศาลเห็นสมควร ศาลอาจให้ พนักงานฝ่ายปกครองหรือตำรวจเป็นผู้จัดการตามหมายจับด้วย โดยมีเจ้าพนักงานตำรวจศาลเป็น ผู้สนับสนุนก็ได้

6) มีหน้าที่คุ้มครองพยานบุคคลที่มาเบิกความหรือให้การต่อศาลในคดีอาญา ภายในบริเวณศาล

7) ออกข้อกำหนดใด ๆ เพื่อระงับเหตุความไม่สงบเรียบร้อยภายในบริเวณศาล”

ทั้งนี้ ผู้วิจัยได้นำมาตรการ ออกข้อกำหนดใด ๆ เพื่อระงับเหตุความไม่สงบเรียบร้อย ภายในบริเวณศาลของเครือรัฐออสเตรเลีย ตามกฎหมาย Court Security Act 2005 Section 14 เป็น แนวทางในการแก้ไขเพิ่มเติมพระราชบัญญัติเจ้าพนักงานตำรวจศาล พ.ศ. 2562

ประการที่สาม การบังคับทรัพย์สินของผู้กระทำความผิดในบริเวณศาล

หากเจ้าพนักงานตำรวจศาลพบว่า บุคคลมีทรัพย์สินที่ทำหรือมีไว้เป็นความผิดหรือ ทรัพย์สินที่ได้ให้เพื่อจูงใจให้กระทำความผิด เจ้าพนักงานตำรวจศาลต้องมีอำนาจริบทรัพย์สินที่ทำ หรือมีไว้เป็นความผิดหรือทรัพย์สินที่ได้ให้เพื่อจูงใจให้กระทำความผิดในบริเวณศาลได้ และ มีอำนาจใช้ดุลพินิจพิจารณาว่าจะส่งมอบทรัพย์สินที่ริบไว้ นั้นคืนแก่ผู้กระทำความผิดหรือไม่ หรือ จะต้องดำเนินการตามกฎหมายต่อไปหากการกระทำเช่นนั้นอาจเป็นความผิดทางอาญา ผู้วิจัยจึง เสนอเพิ่มเติมพระราชบัญญัติเจ้าพนักงานตำรวจศาล พ.ศ. 2562 ดังนี้

“มาตรา 5 เจ้าพนักงานตำรวจศาลมีหน้าที่และอำนาจ ดังต่อไปนี้

1) ดำเนินการเกี่ยวกับรักษาความสงบเรียบร้อยและรักษาความปลอดภัยบุคคล และทรัพย์สินในบริเวณศาล

2) ดำเนินการป้องกันและปราบปรามการกระทำความผิดในบริเวณศาล

3) รักษาความปลอดภัยและคุ้มครองข้าราชการฝ่ายตุลาการศาลยุติธรรมตามกฎหมาย ว่าด้วยระเบียบข้าราชการฝ่ายตุลาการศาลยุติธรรม พนักงานและลูกจ้างของศาลและ สำนักงานศาลยุติธรรม ซึ่งกระทำการตามหน้าที่ หรือเพราะเหตุที่จะกระทำ หรือได้กระทำการตาม หน้าที่ รวมทั้งอาคารสถานที่ และทรัพย์สินของศาลและสำนักงานศาลยุติธรรม

4) ปฏิบัติตามคำสั่งศาล ในการแจ้งให้พนักงานฝ่ายปกครองหรือตำรวจจับ ผู้ต้องหาหรือจำเลยที่ได้รับการปล่อยชั่วคราวโดยศาลแล้วหนีหรือจะหลบหนี หรือถ้ามีเหตุจำเป็นที่ ไม่สามารถขอความช่วยเหลือพนักงานฝ่ายปกครองหรือตำรวจได้ทันท่วงที ก็ให้มีอำนาจจับ ผู้ต้องหาหรือจำเลยนั้นได้ และเมื่อจับได้แล้วให้นำผู้ถูกจับไปยังศาลโดยเร็ว

5) เมื่อศาลได้ออกหมายจับผู้ที่ไม่ปฏิบัติตามหมายเรียกหรือคำสั่งศาล ให้ศาลมี คำสั่งตั้งเจ้าพนักงานตำรวจศาลเป็นผู้จัดการตามหมายจับ และหากศาลเห็นสมควร ศาลอาจให้ พนักงานฝ่ายปกครองหรือตำรวจเป็นผู้จัดการตามหมายจับด้วย โดยมีเจ้าพนักงานตำรวจศาลเป็น ผู้สนับสนุนก็ได้

6) มีหน้าที่คุ้มครองพยานบุคคลที่มาเบิกความหรือให้การต่อศาลในคดีอาญา ภายในบริเวณศาล

7) ออกข้อกำหนดหรือคำสั่งใด ๆ เพื่อระงับเหตุความไม่สงบเรียบร้อยภายใน บริเวณศาล

8) มีอำนาจริบทรัพย์สินที่ทำหรือมีไว้เป็นความผิดหรือทรัพย์สินที่ได้ให้เพื่อจูงใจให้กระทำความผิดในบริเวณศาลได้รวมถึงดำเนินการตามกฎหมายที่เกี่ยวข้องด้วย”

ทั้งนี้ ผู้วิจัยได้นำมาตรการบังคับริบทรัพย์สินของผู้กระทำความผิดของเครือรัฐออสเตรเลีย ตามกฎหมาย Court Security Act 2005 Section 12 เป็นแนวทางในการแก้ไขเพิ่มเติมพระราชบัญญัติเจ้าพนักงานตำรวจศาล พ.ศ. 2562